

‘Te snel besloten dat alleen minderheidskabinet kon’

Niels van den Bovenkamp
Den Haag

■ **REPORTAGE** D66, CDA en VVD hebben veel te snel geconcludeerd dat een minderheidskabinet de enige optie was. Dat constateert Herman Tjeenk Willink, voormalig vice-president van de Raad van State, dinsdagavond bij een gesprek in de Haagse Duinzichtkerk.

Drie grote gevaren bedreigen ons, stelt Herman Tjeenk Willink dinsdagavond in de Haagse Duinzichtkerk.

Allereerst noemt de minister van Staat uitholling van de democratische rechtsorde, waardoor de overheid niet meer doet wat van haar verwacht mag worden. ‘Structurele problemen zoals stikstof worden niet opgelost, maatschappelijke scheidslijnen worden groter en de deskundigheid bij de overheid loopt terug.’

Daarnaast noemt Tjeenk Willink ook de ontwikkeling van het autoritaire denken als gevaar voor ons land. Democratie en recht worden volgens Tjeenk Willink daarin als obstakels gezien voor een daadkrachtig bestuur.

Ten slotte is ook de dreiging van hybride oorlogsvoering een gevaar van buitenaf, ziet de voormalig vice-president van de Raad van State.

‘Giftig mengsel’

Gezamenlijk vormen deze drie gevaren in de ogen van Tjeenk Willink een ‘giftig mengsel’. ‘Afglijden van een democratische rechtstaat naar een autoritair regime kan heel makkelijk gaan, kijk maar naar de Verenigde Staten. Wat daar in het groot gebeurt, is hier in het klein aanwezig.’

In het licht van de drie gevaren is volgens Tjeenk Willink door het huidige kabinet veel te snel geconcludeerd dat een minderheidskabinet als verlegenheidskeuze de enige optie zou zijn. De formatie van het kabinet begon volgens Tjeenk Willink nog veelbelovend doordat informateur Wouter Koolmees begon met de inhoud in plaats van wie-met-wie.

Ad van Nieuwpoort (rechts) in gesprek met Herman Tjeenk Willink over Prinsjesdag in de Haagse Duinzichtkerk. beeld: Dirk Hol

■

‘Wat kenmerkt de VVD het meeste? Dat ze tegen Pro is. Dat is een magere invulling van het liberale beginsel.’

Herman Tjeenk Willink

Daarna is volgens de minister van Staat te snel geconcludeerd dat D66, VVD en CDA deel moesten uitmaken van de coalitie. ‘Beter hadden D66

en CDA de opdracht van Koolmees afgevaardigd en hadden zij andere partijen gevraagd of er punten in hun stuk zaten die voor andere partijen onoverkomelijk waren. Had je dat gedaan, dan was er een mogelijkheid geweest om een breed Kamerakkoord te maken.’

Daarmee hadden D66 en CDA het gevecht met de VVD kunnen vermijden, ziet Tjeenk Willink, die de partij van Dilan Yesilgoz en passant karakteriseert. ‘Wat kenmerkt de VVD het meeste? Dat ze tegen Pro is. Dat is een magere invulling van het liberale beginsel.’

In het regeerakkoord van het minderheidskabinet ziet Tjeenk Willink bovendien weinig vernieuwends. ‘Het ademt een sfeer die niet zo verschilt met de regeerakkoorden van de afgelopen twintig jaar.’

Tjeenk Willink, die zelf ook meerdere kabinetten smeedde als informateur, gaf twee adviezen aan het minderheidskabinet. ‘Laat je niet opsluiten in de Haagse werkelijkheid en ontworstel je aan partijpolitieke dynamiek.’ De voormalig informateur deelde dinsdagavond zijn visie op het landsbestuur op een avond georga-

niseerd door Ad van Nieuwpoort, predikant van de Duinzichtkerk, in samenwerking met het Nederlands Dagblad.

Panelgesprek

Dinsdagavond sprak ook voormalig landbouwminister Cees Veerman, die vertelde dat hij naast CDA-lid ook al even lid van de ChristenUnie is. Ook predikant Karin van den Broeke en Sijck Kuijper, politiek commentator van het Nederlands Dagblad, spraken in een panelgesprek over het landsbestuur, de rol van de kerk en media.